

Beslutningsforslag nr. B 47. Fremsat den 28. november 1984 af Maisted (FD)

Forslag til folketingsbeslutning

om sikring af civilbefolkningen i en eventuel katastrofe- eller krigssituation

Med det formål at sikre civilbefolkningen bedst mulige overlevelsesmuligheder i en katastrofesituation eller ved angreb på Danmark pålægger folketinget regeringen at gennemføre følgende foranstaltninger.

1. Beredskab

Der nyoprettes en »Beredskabstjeneste« til at bistå alle borgere med evakuering, førstehjælp, kommunikation og nødforsyninger m.v. i tilfælde af en katastrofesituation.

I fredstid skal »Beredskabstjenesten« varetage humanitære og kommunikationstekniske opgaver såvel herhjemme som i udlandet, hvor Danmark påtager sig opgaver af international betydning i så henseende.

2. Deltagelse

Alle mænd og kvinder under 25 år, der ikke umiddelbart aftjener værnepligt, skal have tilbudt ansættelse i »Beredskabstjenesten«, og det kan ske direkte fra skoleafgangsklasserne.

3. Planlægning

Den overordnede planlægning sorterer under indenrigsministeriet, der prioriterer og delegerer opgaver og ansvar til andre offentlige og civile institutioner.

4. Administration

Ordningen tilrettelægges og administreres af civilforsvarsstyrelsen i samarbejde med kommuner og amtskommuner. Den omfatter foruden praktisk tjeneste tillige undervisning i specialer inden for bygningskonstruktion, autolære, sygepleje, tele- og radiokommuni-

kation samt etablering af nødhjælpstjenester for varme- og elkraftforsyning.

5. Finansiering

Ordningen finansieres i begyndelsen gennem kompenserende besparelser hidrørende bl.a. fra en reduktion i udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge.

Den bygningsmæssige og industrielle udvikling tænkes finansieret over kapitalmarkedet gennem risikovillig kapital bl.a. fra pensionskasser og forsikringsselskaber.

6. Kontraktansættelser

Samtlige ansættelser er kontraktbaserede og omfatter uddannelse i serier af 4 måneder, idet der i programmet indgår højskoleophold, udstationering til praktisk tjeneste m.v.

Aflønning finder sted efter tariffer fastsat af arbejdsmarkedets parter i samarbejde med indenrigsministeriet og med udgangspunkt i en indslusningsløn for ungarbejdere, eventuelt i overensstemmelse med gældende regler for forsvaret.

I kontrakterne indgår desuden aftaler om årlige ajourførte kurser efter nærmere bestemmelser til opretholdelse af beredskabets kvalitet.

7. Undervisning

Al undervisning tilrettelægges i moduler, som skal være kompetencegivende. Uddannelserne skal kunne indgå i de undervisningsmønstre, der tilbydes eller kan forventes tilbudt mænd og kvinder i civile relationer, således at investeringen af tid og penge også

får et langsigtet formål for den enkelte ansatte.

8. Anvendelse i fredstid

Alle anlægsarbejder, som primært skal give befolkningen sikringsrum i katastrofe- eller krigstilfælde, skal udføres således, at de også kan anvendes til almennyttige formål i fredstid.

På samme vis skal samtlige i denne forbin-

delse anlagte tekniske installationer vedrørende varme, elkraft m.v. indrettes således, at de kan aflaste eksisterende installationer for at sikre bedst mulig forrentning af anlægskapitalen.

9. Leverancer

De til disse aktiviteter nødvendige materialeforsyninger og anlæg skal udbydes i offentlig licitation.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Det er en udbredt opfattelse i befolkningen, at vi herhjemme har ligget under for kortsynede økonomiske betragtninger hver eneste gang, talen faldt på civilbefolkningens beskyttelse, jævnfør udfaldet af Barsebäck-debatten og debatten vedrørende østtyske a-kraftværker, for slet ikke at tale om atomvåbendebatten.

Sandheden er formentlig, at alle bare håber, »at der ikke sker noget«. Denne »strudsemanøvre« kan blive den mest kostbare løsning. Alle ved jo, at sikringsforanstaltninger, der gennemføres akut, er dyrere og som regel kvalitetsmæssigt ringere end velovervejede og omhyggeligt planlagte løsninger, der indpasses til også at omfatte praktiske formål i fredstid, dvs. humanitære centre, sports- og idrætshaller, auditorie- og biblioteksfaciliteter m.v.

Da Danmark teknologisk har et stort potentiel at trække på, vil det næppe være urealistisk at forestille sig, at det opbyggede know-how på området vil blive en efterspurgt »eksportvare« til de dele af udlandet, som givetvis har samme beredskabsproblemer. Det må være muligt for danske virksomheder, mener forslagsstillerne, at foreslå en samlet løsning, der indbyder til samarbejde inden for den vestlige verdens industrier, der indebærer en koordineret model, hvor aftagerlandene bidrager i forhold til deres behov, men også modtager ordrer til industrier og teknikere lokalt (jfr. den økonomiske model omkring flytypen F-16).

Skulle det vise sig, at man finder frem til en serieproduktionsløsning af internationalt format af såvel sikringsrum til befolkningen som tekniske units til forråd og kraftforsyninger, er det uomtvisteligt, at det, der med forslaget punkt 5 kaldes »gennem kompenserende besparelser«, kun bliver en midlertidig foranstaltning.

Det private danske erhvervsliv vil herigennem have mulighed for at opbygge milliardindtægter til landet gennem produktion/videresalg og systemudvikling.

Der er allerede økonomisk basis for en del af den foreslåede produktion i gældende støtteord-

ninger til bl.a. udvikling af vedvarende energikilder (vind- og vandkraft, solceller og varmepumper samt biogas/gødningsanlæg).

Der gives oven i købet EF-støtte til flere af disse tiltag, og de indgår uomtvisteligt i en helheds-løsning som den skitserede, thi i en katastrofesituation er el-kraft og fjernvarme formentlig noget af det mest sårbare.

Det er næppe for meget sagt, at Danmark som nation har en fortrinnsstilling, netop når det gælder beskyttelse af civilbefolkningen. Danmark kan ikke mistænkes for at nære »stormagtsdrømme«, men kan måske som en lille nation markedsmæssigt have en bedre forhandlingsmulighed end mange af vore nabolande.

Bemærkninger til beslutningsforslagets enkelte punkter

Ad punkt 1 og 2

De 75.000-80.000 unge mennesker, som med dette tilbud får mulighed for at deltage i en samfundsopgave, der berører alle borgere, vil i stedet for ad hoc-initiativer virkelig føle, at de får beskæftigelse, der har det længerevarende sigte at give dem »know-how« og vedvarende fuld beskæftigelse.

De private virksomheder, der opbygger et marked for deres produktion i relation til forslaget, vil i høj grad få brug for den halve generation, som man indtil nu har frygtet var tabt for arbejdsmarkedet.

Forslaget vil naturligvis også gavne arbejdsledige over 25 år, da disse tiltag vil sætte gang i erhvervslivet som helhed.

Ad punkt 3 og 4

Indenrigsministeriet og civilforsvaret har næppe kapacitet til mere end den overordnede styring og planlægning ved igangsættelsesfasen, hvorfor erhvervslivet hurtigst muligt må kobles ind i forbindelse med styringen af de foreslåede aktiviteter.

Ad punkt 6 og 7

Der vil givetvis kunne åbnes mulighed for forlængelse af kontraktansættelse inden for specialområder, hvor udviklingen naturligt medfører hurtig forældelse af erfaringsgrundlag og/eller teknologi.

De felter, der på det undervisningsmæssige område vil komme på tale, er kompetencegivende uddannelser for

- produktionsteknikere,
- system- og kontrolteknikere,
- renholdelses- og vedligeholdelsesteknikere,
- forrådssystematikere samt
- EDB- og MEGADOC-specialister.

Ad punkt 9

Den offentlige licitation, der er omtalt i forslaget, er tænkt som et oplæg til kreativ nytænkning i vort erhvervsliv. Der er tale om et helt nyt produkt med eksportsigte, f.eks. serieproduktion af rumkonstruktioner, der kan nedgraves og sikres mod natur-, kemi- og atomkraftkatastrofer, konventionel krigsførelse og ABC-krigsførelse.

Desuden har Danmark naturlige forudsætninger for at udvikle en fødevarereproduktion, der kan tåle lagring og transport uden at miste kvalitet. I teknisk henseende vil vort erhvervsliv også kunne udvikle teknologisk avancerede enheder til kommunikation/varsling, til kraft/varmeforsyning, luftfornyelse og drikkevandssikring.